

Briuselis, 2025 m. vasario 4 d.
(OR. en)

5902/25

AGRI 41
AGRIFIN 10
AGRISTR 6
AGRIORG 15

PRANEŠIMAS

nuo: Specialiojo žemės ūkio komiteto

kam: Tarybai

Dalykas: Tinkamumo kaimo vietovėms užtikrinimo principo įgyvendinimas
– *Pirmininkaujančios valstybės narės informacija*
– *Pasikeitimas nuomonėmis*

Rengiantis 2025 m. vasario 24 d. Tarybos (žemės ūkis ir žuvininkystė) posėdžiui, delegacijoms priėdė pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės pranešimas pirmiau nurodyta tema.

Tinkamumo kaimo vietovėms užtikrinimo principo įgyvendinimas

Kaimo vietovės yra viena iš esminių Europos ekonominio potencialo dalių ir yra atsakingos už visų ES piliečių aprūpinimą maistu ir viešųjų gėrybių, susijusių su jų socialinėmis, kultūrinėmis, ekonominėmis, aplinkos ir kraštovaizdžio funkcijomis, tiekimą. Todėl jų gyvybingumas ir ilgalaikiai bei bendradarbiavimo ryšiai su urbanistiniais centrais yra labai svarbūs siekiant išlaikyti visos ES sanglaudą.

Tačiau daugelyje valstybių narių kaimo vietovėse susiduriama su vis didesniais iššūkiais, be kita ko, dėl jų demografinės ir ekonominės padėties. Tai daugiausia lemia skirtingi teritorijų augimo ir plėtros tempai, dėl kurių didėja nelygybė naudojantis civilizacijos, ekonominiais ir socialiniais laimėjimais.

ES, taip pat vietos, regionų ir nacionalinio lygmenų politikos formuotojai turėtų padėti įveikti šiuos iššūkius, kad kaimo vietovės būtų visiškai integruotos į plėtros procesus, ir užtikrinti tolesnes investicijas į infrastruktūrą, švietimą, darbo rinką, sveikatą, kultūrą ir aplinkos, skaitmeninę bei energetikos pertvarkas.

Siekiant užtikrinti, kad kaimo vietovės būtų stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios, labai svarbu pripažinti ir tinkamai išnaudoti kaimo vietovių, kuriose gyvena apie 137 mln. gyventojų, potencialą, kaip išdėstyta *Komisijos komunikate „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“* (dok. 10404/21). Šis plėtros modelis padės įveikti esamus ir būsimus iššūkius ir užtikrinti, kad Europos kaimo vietovės ir toliau prisidėtų prie saugios ir krizėms atsparios ES kūrimo.

COVID-19 pandemijos metu sutrikdytos tiekimo grandinės, karo Ukrainoje padariniai, geopolitiniai pokyčiai ir didėjanti nepalanki klimato kaita – į visus šiuos iššūkius reikia tinkamo ES atsako. Reaguojant reikėtų atsižvelgti į žemės ūkio maisto produktų srities veiklos vykdytojų vaidmenį užtikrinant ES saugumą ir strateginį savarankiškumą.

Viena iš priemonių šiems tikslams pasiekti yra veiksmingas *tinkamumo kaimo vietovėms užtikrinimo* mechanizmo įgyvendinimas ir gerosios praktikos šioje srityje sklaida nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, laikantis pirmiau minėtos *ilgalaikės ES kaimo vietovių vizijos* rekomendacijų. Remiantis prielaidomis, šis mechanizmas turi sudaryti sąlygas pritaikyti visų sričių politiką, taip pat teisinius ir organizacinius sprendimus prie kaimo vietovių poreikių ir jų plėtros iššūkių. Tarybos išvadose dėl ilgalaikės ES kaimo vietovių vizijos (dok. 15631/23) Taryba pareiškė pritarianti tam, kad Komisija įgyvendintų tinkamumo kaimo vietovėms užtikrinimo koncepciją. Taryba paragino visais lygmenimis stiprinti tinkamumo kaimo vietovėms užtikrinimą ir gerinti veiksmingą teritorinio poveikio vertinimų (TPV) įgyvendinimą.

Jau dabar, rengdama naujas iniciatyvas, kurių poveikį reikia įvertinti, Europos Komisija taiko „geresnio reglamentavimo“ principus, kurie apima, *inter alia*, siūlomų reglamentų poveikio kaimo vietovėms vertinimą (TPV). Jei iniciatyvų poveikio vertinimo atlikti nereikia, daroma prielaida, kad Komisijos tarnybos turėtų atlikti kokybinį poveikio kaimo bendruomenėms vertinimą.

Vis dėlto siūlomų kaimo plėtros sprendimų *ex ante* ir *ex post* poveikio vertinimų nepakanka, kad būtų užtikrintas realus poveikis jų gyvybingumo išsaugojimui ir tinkamas atsakas į ekonominius ir socialinius iššūkius, su kuriais jos susiduria.

2024 m. paskelbtoje Komisijos ataskaitoje „*Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: svarbiausi laimėjimai ir tolesni veiksmai*“ (dok. 8360/24) išvardijami iššūkiai, su kuriais susiduriama įgyvendinant tinkamumo kaimo vietovėms užtikrinimą, ir pažymima, kad iki šiol buvusių sprendimų nepakanka, kad būtų galima patikrinti realų ES politikos ir fondų poveikį kaimo plėtrai ir užtikrinti veiksmingą įvairių kaimo plėtros finansavimo šaltinių derinimą. Tai patvirtina ir po *strateginio dialogo dėl ES žemės ūkio ateities* (dok. 13057/24) pateiktos rekomendacijos Komisijai nustatyti „*tinkamumo kaimui*“ kriterijų. Taikant šį kriterijų turėtų būti tikrinamas esamų ir naujų ES teisės aktų veiksmingumas įtraukiant kaimo vietoves.

Todėl, siekiant atsakingai įtraukti kaimo vietoves į plėtros procesus ir stiprinti jų atsparumą krizėms, reikia naudoti tinkamumo kaimo vietovėms užtikrinimo mechanizmą ne tik nagrinėjant teisėkūros sprendimų projektų poveikį kaimo vietovių plėtrai, bet ir tinkamai atsižvelgiant į kaimo vietovių poreikius bei iššūkius rengiant finansinius, organizacinius ir strateginio planavimo sprendimus.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, pirmininkaujanti valstybė narė prašo delegacijų atsakyti į šiuos du klausimus:

1. Ar tinkamumo kaimo vietovėms užtikrinimo mechanizmą reikėtų patobulinti ir, jei taip, kaip tai reikėtų daryti? Prašom pateikti savo rekomendacijas / pasiūlymus / išvadas dėl tinkamumo kaimo vietovėms užtikrinimo, kurie turėtų būti pateikti Europos Komisijai, visų pirma dėl tokio mechanizmo įgyvendinimo ES lygmeniu veiksmingumo didinimo.
2. Kaip būtų galima geriau integruoti kaimo plėtrą į kitas nei BŽŪP ES strategijas, politiką ir fondus, siekiant padidinti jų realų poveikį sanglaudai ir sumažinti miesto ir kaimo plėtros skirtumus? Prašom pateikti gerosios praktikos, taikomos šioje srityje vietos, regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis, pavyzdžių .
